

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy – Plan inwestycyjny na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu«”

(COM(2020) 21 final)

(2020/C 311/09)

Sprawozdawca: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Współsprawozdawca: **Petr ZAHRADNÍK**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 6.2.2020
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	13.5.2020
Data przyjęcia na sesji plenarnej	10.6.2020
Sesja plenarna nr	552
Wynik głosowania	220/1/8
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Pandemia koronawirusa jest obecnie dla Europy kwestią priorytetową i wymaga stawienia czoła niepewnej sytuacji, która może w konsekwencji doprowadzić do istotnej zmiany, jeśli chodzi o ukierunkowanie budżetu UE i przydział środków. EKES usilnie zaleca wzmocnienie kolejnych wieloletnich ram finansowych (WRF) i tymczasowe zwiększenie pułapu wydatków budżetowych do poziomu 2 %, co zapewniłoby niezbędne środki budżetowe i mogłoby wesprzeć emisję obligacji wspólnotowych w ramach prężnego planu naprawy gospodarczej.

1.2. Komitet z zadowoleniem przyjmuje niedawne osiągnięcie porozumienia w ramach Eurogrupy⁽¹⁾, w którym proponuje się przeznaczenie 540 mld EUR na wsparcie pracowników, przedsiębiorstw i państw członkowskich, przy jednoczesnym przyjęciu większej elastyczności w unijnych przepisach dotyczących europejskiego paktu fiskalnego.

1.3. Rada UE powinna osiągnąć porozumienie w sprawie Funduszu Odbudowy⁽²⁾ i wieloletnich ram finansowych przed przerwą wakacyjną, zgodnie z wnioskiem Komisji Europejskiej z 27 maja, aby utworzyć drogę do ożywienia gospodarczego w Europie i wesprzeć transformację ekologiczną i cyfrową przewidzianą w Europejskim Zielonym Ładzie.

1.4. Komitet wyraża również uznanie dla szybkiej i spójnej reakcji solidarnościowej wszystkich zainteresowanych instytucji UE⁽³⁾.

1.5. Epidemia koronawirusa bardzo negatywnie odbije się na realizacji celów zrównoważonego rozwoju i Europejskiego Zielonego Ładu. Dlatego EKES apeluje o jak najszybsze stawienie czoła temu palącemu zagrożeniu i o bezzwłoczne skupienie naszych wysiłków na rzecz naprawy gospodarczej na celach zrównoważonego rozwoju i Zielonym Ładzie.

(1) <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic/>

(2) Narzędzie służące odbudowie (Next Generation EU) w wysokości 750 mld EUR.

(3) Chodzi tu zwłaszcza o propozycje Komisji Europejskiej dotyczące optymalnego wykorzystania obecnego budżetu w sposób kompleksowy, dostępny i elastyczny, a mianowicie o Fundusz Solidarności Unii Europejskiej, inicjatywę inwestycyjną w odpowiedzi na koronawirusa (pakiet I i II) i ponowne uruchomienie instrumentu na rzecz wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych, o tymczasowe wsparcie w celu zmniejszenia ryzyka bezrobocia w związku z sytuacją nadzwyczajną (SURE), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym, Pandemiczny Program Zakupów Awaryjnych Europejskiego Banku Centralnego, który przewiduje rozszerzenie aktywów kwalifikowalnych i poluzowanie zabezpieczeń, jak również o rolę organów nadzoru w terminowym zajmowaniu się regulacyjnymi wymogami finansowymi oraz o inicjatywę Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) mającą na celu ustanowienie paneuropejskiego funduszu gwarancyjnego ukierunkowanego na MŚP i inicjatywę kryzysową Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii.

1.6. EKES wzywa, by – oprócz tymczasowych środków solidarnościowych – zmobilizować także Europejski Instrument Stabilizacji Inwestycji (EISI) i bezzwłocznie wdrożyć instrument budżetowy na rzecz konwergencji i konkurencyjności (BICC) oraz zwiększyć kwotę, którą przeznaczono na niego w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027.

1.7. Niezbędny jest nowy zielony pakt społeczny, w ramach którego obywatele – w całej swej różnorodności – jak również władze krajowe, regionalne i lokalne, partnerzy społeczni, zorganizowane społeczeństwo obywatelskie i przemysł ściśle współpracowałyby z instytucjami i organami doradczymi UE.

1.8. Plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy jest pierwszym kompleksowym środkiem politycznym mającym na celu osiągnięcie bardzo ambitnych celów w zakresie neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla do 2050 r. zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem.

1.9. Choć EKES wyraża uznanie dla ambitnych celów Zielonego Ładu, wyraża jednak ubolewanie z powodu braku spójności w przydziale środków budżetowych w następnych wieloletnich ramach finansowych, które plasują się znacznie poniżej 1,3 % DNB państw członkowskich postulowanego przez Parlament Europejski i EKES, które pragną w ten sposób zapewnić, by każde konkretne działanie mogło zostać w pełni zrealizowane bez uszczerbku dla innych działań.

1.10. EKES wyraża również wątpliwości co do skuteczności uwzględniania kwestii klimatu we wszystkich programach UE i wzywa państwa członkowskie do włączenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego w działania mające zapewnić, by wydatki UE przeznaczane były jedynie na przedsięwzięcia nieprzyczyniające się do zmiany klimatu. Grupy działające na rzecz ochrony środowiska oraz praw obywatelskich mogłyby na przykład zaangażować się w takie istotne działania jak opracowywanie krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu oraz krajowych programów reform (KPR).

1.11. EKES z zadowoleniem przyjmuje mechanizm sprawiedliwej transformacji, ale ubolewa nad wyraźnie niewystarczającymi środkami budżetowymi Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (7,5 mld EUR z myślą o osiągnięciu finansowania w wysokości 100 mld EUR). Będzie to musiało zostać zrównoważone przesunięciami z EFRR/EFSD+ i współfinansowaniem ze strony państw członkowskich, a także – zgodnie z wyrażanymi nadziejami – dużymi inwestycjami prywatnymi i instrumentem pożyczkowym na rzecz sektora publicznego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI).

1.12. Sukces jest w tym przypadku uzależniony od sojuszy (cel zrównoważonego rozwoju ONZ nr 17: partnerstwo na rzecz celów) między sektorem prywatnym i publicznym pod względem finansowania i podziału obowiązków, co odzwierciedla dynamiczny rozwój rynku obligacji ekologicznych.

1.13. EKES popiera podejście całościowe i z zadowoleniem przyjmuje zachęty dla inwestycji publicznych i prywatnych oraz finansowania publicznego i prywatnego, w szczególności w odniesieniu do zielonych zamówień publicznych i oczekiwanej wsparcia za pomocą bardziej elastycznych zasad pomocy państwa.

1.14. EKES popiera również poprawę zarządzania budżetem UE, biorąc pod uwagę zagrożenia dla zrównoważonego rozwoju i wyciągając wnioski z monitorowania najlepszych praktyk w zakresie ekologicznego planowania budżetu oraz planów budżetowych. Ponadto należy stosować odpowiednie rozwiązania podatkowe wobec podmiotów uczestniczących w finansowaniu społecznym i darczyńców w celu uzupełnienia polityki stymulacyjnej.

1.15. Należy również dokończyć budowanie europejskiej unii gospodarczej i walutowej (reforma porozumienia ustanawiającego EMS w połączeniu z BICC i europejskim systemem gwarantowania depozytów) w celu stworzenia wydajnej i zintegrowanej unii rynków kapitałowych i unii bankowej obejmującej wszystkie państwa członkowskie i ukierunkowanej na dalszą harmonizację.

1.16. EKES apeluje o usprawnienie procesu europejskiego semestru związanego z Zielonym Ładem poprzez umieszczenie celów zrównoważonego rozwoju w centrum polityki UE, a także o bardziej kompleksową taksonomię UE uwzględniającą wymiar społeczny.

1.17. EKES uważa, że zarówno sektor publiczny, jak i prywatny powinny stosować te same standardy nie tylko w zakresie taksonomii, ale również w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych. EKES z zadowoleniem przyjmuje kolejny przegląd dyrektywy w sprawie informacji niefinansowych, który powinien być na tyle dogłębny, by uświadomić przedsiębiorstwom faktyczne konsekwencje tego rodzaju informacji. Przegląd ten powinien być powiązany z wdrażaniem standardowych klauzul środowiskowych i społecznych w ramach zamówień publicznych.

1.18. EKES wzywa do większego i lepszego wykorzystania publicznych danych statystycznych oraz wzmocnienia roli Eurostatu i rejestrów publicznych w celu dostarczania wiarygodnych danych dotyczących osiągniętych wyników w zakresie zrównoważonego rozwoju.

1.19. EKES podkreśla, jak ważne jest zapewnienie wszystkim potencjalnym użytkownikom dokładnych i łatwo dostępnych informacji w celu dalszego ułatwienia dostosowanej do indywidualnych potrzeb pomocy doradczej i technicznej. Nikogo nie wolno pominać.

1.20. Odpowiednie umiejętności w zakresie zielonych miejsc pracy są koniecznym warunkiem przejścia na bardziej ekologiczną i sprawiedliwą gospodarkę. EKES opowiada się za jasnymi strategiami w zakresie prognozowania zapotrzebowania na umiejętności i w zakresie szkolenia zawodowego, którym powinny towarzyszyć odpowiednie plany działania, by zapewnić trwałe dostosowanie siły roboczej do przyszłych potrzeb we wszystkich sektorach.

1.21. EKES sugeruje, by państwa członkowskie UE wzmocniły programy edukacji finansowej poprzez włączenie do nich zrównoważonego finansowania i by zachęcały organy administracji publicznej wszystkich szczebli do wprowadzenia zachęt podatkowych dla przedsiębiorstw i osób fizycznych, by skłonić je do inwestowania w zielone inicjatywy niosące ze sobą skutki społeczne.

2. Kontekst opinii

2.1. Plan inwestycyjny na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu, znany także jako plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy, stanowi pierwszą konkretną reakcję polityczną mającą na celu uwzględnienie bardzo ambitnych celów w zakresie neutralności emisyjnej określonych w Europejskim Zielonym Ładzie. W związku z tym jest on filarem inwestycyjnym Europejskiego Zielonego Ładu i zakłada dodatkowy przydział środków inwestycyjnych w wysokości 260 mld EUR rocznie do 2030 r. – co stanowi ekwiwalent około 1,5 % PKB z 2018 r. – w postaci dodatkowych rocznych inwestycji w sam system energetyczny i transportowy oraz powiązaną infrastrukturę w latach 2020–2030.

2.2. Aby koncepcja ta została zwieńczona sukcesem, konieczne jest zaangażowanie kapitału ze źródeł prywatnych. W rzeczywistości pojęcie to stanowi nowy rodzaj umowy społecznej między sektorem prywatnym a publicznym w celu finansowania projektów o najwyższym znaczeniu, które są korzystne dla interesu publicznego.

2.3. W wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021–2027 ustalono ogólny cel 25 % w odniesieniu do uwzględniania kwestii klimatu we wszystkich programach UE. Nie należy tracić impetu w dążeniu do rzeczywistego i dogłębnego wdrożenia Europejskiego Zielonego Ładu, w ramach którego należy sprostać temu ogromnemu wyzwaniu stojącemu przed naszą planetą poprzez wyznaczenie ambitnych celów politycznych i zapewnienie wysokiej efektywności technicznej. Faktycznie należy uznać Europejski Zielony Ład za zasadniczy element przyszłego paradygmatu gospodarczego UE oraz za początek gruntownych zmian i punkt zwrotny. Mógłby on być symbolem wspólnej europejskiej wartości dodanej i wiodącej pozycji UE na świecie.

2.4. Należy połączyć zasoby finansowe i odpowiednie instrumenty i skoordynować je z państwami członkowskimi, ich regionami i miastami oraz rozszerzyć je na środowisko międzynarodowe. W tym celu plan działania dotyczący Zielonego Ładu obejmuje kluczowe przedsięwzięcia w dziedzinie klimatu, energii, mobilności, strategii przemysłowej na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym, polityki rolnej, różnorodności biologicznej i cyfryzacji, uwzględnianie zrównoważonego rozwoju poprzez plan inwestycyjny na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu oraz odnowioną strategię zrównoważonego finansowania. Jest to zasadniczy element mechanizmu, który ma na celu zmobilizowanie do 2030 r. kwoty 1 bln EUR w ramach zrównoważonych inwestycji prywatnych i publicznych, a także uwzględnienie związanych z tym skutków społecznych.

2.5. W ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji, w tym Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)⁽⁴⁾, będącego uzupełnieniem wniosku Komisji w sprawie kolejnych wieloletnich ram finansowych, wyznaczono ambitny cel zapewnienia 100 mld EUR na inwestycje w latach 2021–2027. Powinno to przyczynić się do złagodzenia skutków przechodzenia na neutralność klimatyczną Unii na szczeblu regionalnym w wymiarze społeczno-gospodarczym, ekologicznym i na rynku pracy.

2.6. Jeśli chodzi o przejście UE na neutralność klimatyczną, to fundusze na rzecz innowacji i modernizacji będą dodatkowo finansowane z części dochodów pochodzących z uprawnień do emisji dwutlenku węgla (co najmniej 25 mld EUR w ciągu najbliższych dziesięciu lat). Środki z funduszu modernizacyjnego będą jednak przeznaczone jedynie dla dziesięciu państw członkowskich UE.

⁽⁴⁾ COM(2020) 22 final.

3. Uwagi ogólne

3.1. Europa przeżywa obecnie stan zagrożenia zdrowia i gospodarki spowodowany pandemią koronawirusa. Wszystkie instytucje europejskie muszą reagować na to w sposób skoordynowany tak długo, jak okaże się to konieczne.

3.2. EKES z zadowoleniem przyjmuje przyznanie znacznych środków na przeciwdziałanie kryzysowi zdrowotnemu i gospodarczemu. Pomoże to państwom członkowskim zwiększyć środki przeznaczone na inwestycje, zapewnić płynność przedsiębiorstw⁽⁵⁾, utrzymać miejsca pracy i chronić bezrobotnych. Po podjęciu tych istotnych kroków należy następnie przyjąć europejski program reasekuracji świadczeń dla osób bezrobotnych.

3.3. 20 mln przedsiębiorstw w Europie ma kluczowe znaczenie dla sukcesu w tej dziedzinie, ale skala uruchomionych inwestycji musi być proporcjonalna do skali wyzwań. W tym kontekście ogromne znaczenie ma gotowość państw członkowskich i instytucji UE do wykraczania poza podziały.

3.4. W międzyczasie finansowanie UE powinno być zorganizowane w taki sposób, aby uniknąć powielania i nakładania się środków w celu odzwierciedlenia propozycji Komisji⁽⁶⁾.

3.5. EKES wyraża wątpliwość, czy wniosek Komisji dotyczący WRF na lata 2021–2027 jest faktycznie w stanie spełnić wymogi planu inwestycyjnego na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu. W kontekście stwierdzenia, że do 2030 r. potrzebne są dodatkowe inwestycje w wysokości 2,6 bln EUR, kwota 1 bln EUR, którą zamierza się zrealizować w ramach planu, jest daleko niewystarczająca do osiągnięcia tego celu. Brak dokładnego określenia niektórych planowanych mechanizmów i programów utrudnia poznanie jego rzeczywistego zakresu.

3.6. EKES zaleca przedstawienie bardziej szczegółowych informacji na temat ram finansowych planu inwestycyjnego na rzecz zrównoważonej Europy. Na przykład wszystkie trzy główne filary mechanizmu sprawiedliwej transformacji zależą od spełnienia bardzo ambitnych wymogów dotyczących samego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a także od spodziewanego efektu dźwigni dla sektora publicznego opartego na EBI.

3.7. EKES apeluje o bardziej szczegółowy opis specjalnych ustaleń dotyczących Zielonego Ładu w odniesieniu do Programu InvestEU.

3.8. EKES bardzo docenia stworzenie dodatkowych warunków wstępnych i uproszczenie dla większych inwestycji prywatnych, mianowicie dla obligacji ekologicznych. Z analizy empirycznej wynika, że w ostatnich latach obligacje stają się autentycznie ekologiczne. Wykorzystanie obligacji ekologicznych zwiększa renomę emitenta (ze względu na świadomość kwestii związanych z klimatem i zaangażowanie na rzecz zrównoważonego rozwoju). Obligacje ekologiczne stały się popularne wśród wielu inwestorów – krajowych i międzynarodowych oraz inwestorów z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego. Ponadto duże banki inwestycyjne wykazują zainteresowanie zwiększeniem emisji obligacji ekologicznych i przyczyniają się w ten sposób do poszerzenia ekologicznego sposobu myślenia.

3.9. EKES z zadowoleniem przyjmuje elastyczny zestaw przepisów dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do inwestycji ze względu na ich wkład w osiągnięcie celów Zielonego Ładu oraz opowiada się za zwiększeniem pola manewru dla MSP, tak aby umożliwić im transformację w kierunku przedsiębiorstwa o obiegu zamkniętym. Podczas odbudowy po kryzysie związanym z koronawirusem UE powinna również rozważyć jako tymczasowe narzędzie „zasadę złotej reguły społecznej i ekologicznej”, zgodnie z którą inwestycje bezpośrednio ukierunkowane na łagodzenie skutków zmiany klimatu oraz zmniejszanie nierówności społecznych i ubóstwa (które od czasu kryzysu finansowego pozostały w dużej mierze niezmienione) są wyłączone z reguł fiskalnych. Przyczyniłoby się to do pobudzenia tak bardzo potrzebnych inwestycji w czasie naprawy gospodarczej po pandemii COVID-19 i pomogłoby jednocześnie zarówno zaradzić skutkom zmiany klimatu, jak i zająć się kwestią spójności społecznej w całej UE.

3.10. Zobowiązanie Komisji do prowadzenia zielonego finansowania i inwestycji przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwej transformacji dla sektorów i regionów, których to dotyczy, powinno umożliwić wszystkim rodzajom przedsiębiorstw korzystanie z tego rodzaju finansowania i inwestycji, a także powinno być promowane i wykorzystywane jako szansa dla władz lokalnych, by przystępowały na zasadzie partnerskiej do inicjatyw wspólnotowych, takich jak spółdzielnie produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

⁽⁵⁾ Dostosowania w bankowych zasadach ostrożnościowych w celu maksymalizacji zdolności instytucji kredytowych do udzielania pożyczek i pokrycia strat przy jednoczesnym utrzymaniu ich odporności.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u z 19 września 2018 r. w sprawie wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r. (Dz.U. C 440 z 6.12.2018, s. 106).

3.1.1. Ambitne cele ekologiczne określone w planie działania na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu, mające nakłonić kraje spoza UE do podejmowania działań poprzez zapewnienie ich porównywalności, powinny przełożyć się na utworzenie koalicji państw na rzecz klimatu, która – zgodnie z zaleceniami laureatów Nagrody Nobla Jeana Marcela Tirole'a (2017 r.) i Williama Nordhaus (2018 r.) – klasyfikowałyby kraje według poziomu ich emisji gazów cieplarnianych w celu nakłonienia Światowej Organizacji Handlu (WTO) do wprowadzenia taryfy dotyczącej emisji dwutlenku węgla. Mechanizm „dolnego pułapu ceny emisji dwutlenku węgla” mógłby zostać wprowadzony w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji lub dyrektywy w sprawie opodatkowania energii, która zostanie poddana przeglądowi w kontekście Europejskiego Zielonego Ładu.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Zapewnienie efektywności budżetowej

4.1.1. W kontekście łagodzenia pandemii COVID-19 EKES z zadowoleniem przyjmuje wszystkie proponowane środki mające pomóc w utrzymaniu płynności finansowej sektorów i przedsiębiorstw dzięki instrumentom opartym na gwarancji EBI, które mogłyby również przyczynić się do przekształcenia tego ostatniego w unijny bank klimatyczny.

4.1.2. Jednym z głównych wniosków płynących z nadzwyczajnego kryzysu w wymiarze ludzkim i gospodarczym spowodowanego pandemią koronawirusową jest potrzeba wzmocnienia Europejskiego Instrumentu Stabilizacji Inwestycji (EISI), by mógł on reagować za pomocą odpowiednich inwestycji publicznych na konkretne wyzwania stojące przed poszczególnymi krajami. Potrzebne są również środki, które pomogą państwom członkowskim lepiej wykorzystać ich systemy podatkowe i zachęty w ramach polityki publicznej⁽⁷⁾ w celu ożywienia krajowych gospodarek.

4.1.3. EKES zaznacza również, że planowana reforma porozumienia ustanawiającego Europejski Mechanizm Stabilności (EMS) powinna iść w parze z BICC i europejskim systemem gwarantowania depozytów. Podjęto już znaczne wysiłki w zakresie ograniczania ryzyka w sektorze bankowym (ograniczenie kredytów zagrożonych, minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych i narastanie zobowiązań kwalifikowalnych, zasady postępowania w przypadku stwierdzenia niewypłacalności itp.).

4.1.4. EKES zgadza się z rolą EBI jako unijnego banku klimatycznego oraz docenia znaczenie współpracy z innymi instytucjami finansowymi. Zgodnie z zasadą proporcjonalności konieczne jest zapewnienie wystarczającej płynności wszystkim potencjalnym bankom, które mogłyby być zaangażowane w operacje związane z Zielonym Ładem.

4.2. Optymalizacja skuteczności planowanych instrumentów i narzędzi, które przeorientują proces europejskiego semestru poprzez umieszczenie celów zrównoważonego rozwoju w centrum polityki i działań UE

4.2.1. Istnieje potrzeba rzetelnej i bardziej ambitnej taksonomii zrównoważonej działalności, w tym aspektów społecznych, oraz tworzenia synergii i powiązań z postępami ONZ poprzez odpowiednie włączenie celów zrównoważonego rozwoju do europejskiego semestru. Decyzje dotyczące sposobów wydawania unijnych funduszy naprawczych powinny opierać się na ogólnounijnej taksonomii zielonego finansowania, które ma na celu nagradzanie inwestycji w czyste technologie.

4.2.2. EKES wzywa do głębszego i lepszego wykorzystania publicznych danych statystycznych i wzmocnienia roli Eurostatu w dostarczaniu wiarygodnych danych dotyczących osiągniętych wyników w zakresie zrównoważonego rozwoju. Należy wzmocnić związek z oenztetowskimi wskaźnikami realizacji celów zrównoważonego rozwoju i przepisami EBI.

4.2.3. Potrzebne są rozwiązania technologiczne mające na celu uzyskanie szczegółowych danych z różnych źródeł (w tym z lokalizacji geoprzestrzennej) i zapewnienie porównywalności między krajami. Jednocześnie przegląd dyrektywy w sprawie informacji niefinansowych (2014/95/UE) mógłby przyczynić się do ujawniania ujednoczonych informacji wysokiej jakości, które byłyby bardziej kompletne, istotne i porównywalne dzięki zharmonizowanej metodologii⁽⁸⁾, z uwzględnieniem zaleceń Grupy Zadaniowej ds. Ujawniania Informacji Finansowych Związanych z Klimatem.

⁽⁷⁾ W celu realizacji pozytywnych efektów zewnętrznych.

⁽⁸⁾ Opinia EKES-u z 17 października 2018 r. w sprawie komunikatu Komisji „Plan działania: finansowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego” (Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 73).

4.2.3.1. MŚP powinny mieć dostęp do ujawnianych informacji niefinansowych, jak również do pomocy technicznej, by mogły łatwo pozyskiwać kluczowe dane (w celu opracowywania KPI⁽⁹⁾).

4.2.4. Dynamiczna taksonomia zrównoważonej działalności: należy cenić i uwzględniać praktyki rynkowe towarzyszące wskaźnikom silnego oddziaływania. EKES podkreśla znaczenie testów rynkowych przy wyborze odpowiednich projektów⁽¹⁰⁾.

4.2.4.1. EKES podkreśla, że zastosowanie bardziej precyzyjnych metodologii jest niezbędne, jeżeli są one dostępne, z myślą o opracowaniu systemów oceny punktowej opartych na wiarygodnych informacjach dostarczanych przez przedsiębiorstwa w celu spełnienia wszystkich norm dotyczących produktów finansowych (etykiety, obligacje ekologiczne i wskaźniki referencyjne zrównoważonego rozwoju) opracowanych w planie działania w zakresie finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

4.2.4.2. Potrzebne są informacje zwrotne na temat procesu dokonywania przeglądu obliczeń skutków przez różne grupy redakcyjne ONZ (w szczególności w odniesieniu do podatku od emisji dwutlenku węgla i handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla, które są kluczowym aspektem zapewnienia wiarygodnych wskaźników referencyjnych).

4.2.5. EKES z zadowoleniem przyjmuje plan oceny skutków dotyczący zwiększenia celów UE w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r., który ma zostać opublikowany przed latem 2020 r., wraz z analizą potrzeb inwestycyjnych. Ponadto EKES wzywa również do określenia skutków związanych z postępowaniem we wdrażaniu agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i europejskiego filaru praw socjalnych.

4.2.6. Instytucje kontrolne i inne publiczne organy monitorujące, takie jak Europejski Trybunał Obrachunkowy, powinny również pełnić rolę uzupełniającą w monitorowaniu społecznych konsekwencji związanych z realizacją wyżej wspomnianych celów dotyczących ograniczenia emisji.

4.2.7. EKES podkreśla też potencjał technologii dużych zbiorów danych i sztucznej inteligencji w zakresie dostosowania preferencji inwestorów do celów inwestycji. Należy również przeanalizować rozwiązania w zakresie uczenia się maszyn, aby przekierować przepływy inwestycyjne na określone sektory lub działania, które obejmują zasady z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego.

4.3. Pomoc techniczna

4.3.1. Poprzednie działania KE i Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego w zakresie budowania zdolności są dobrą podstawą do stworzenia szeregu zrównoważonych projektów, lecz należy zastosować bardziej solidne metody umożliwiające rzeczywistą reorientację przepływów finansowych w kierunku gospodarki ekologicznej.

4.3.2. EKES zgadza się na utworzenie punktu kompleksowej obsługi w celu ułatwienia dostępu do finansowania zarówno publicznym, jak i prywatnym promotorom projektów i pośrednikom finansowym. W przypadku MŚP EKES popiera strukturalną współpracę z organizacjami przedstawicielskimi.

4.4. Edukacja finansowa (równoległe z pomocą techniczną)

4.4.1. Należy zapewnić ją obywatelom począwszy od wieku przedszkolnego: obywatele europejscy są coraz częściej zainteresowani tym, aby ich oszczędności i inwestycje były związane z celami społecznymi i środowiskowymi. Wiedza finansowa (głębsze zrozumienie tego, w jaki sposób funkcjonują finanse) może być pomocna dla wzmocnienia pozycji obywateli i przybliżenia im kwestii zrównoważonego finansowania, w tym dla określenia odpowiedniej roli finansów w społeczeństwie.

4.4.2. Ma to znaczenie dla wszystkich organów technicznych zaangażowanych w proces Zielonego Ładu i dla odpowiednich organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

⁽⁹⁾ Kluczowe wskaźniki efektywności.

⁽¹⁰⁾ Opinia EKES-u z 17 października 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Program InvestEU (Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 131).

4.5. Umiejętności w zakresie zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do przedsiębiorstw

4.5.1. EKES podkreśla, że przyjęcie i rozpowszechnianie czystych technologii wymaga umiejętności w zakresie stosowania technologii, adaptacji i konserwacji. Umiejętności mają również kluczowe znaczenie dla gospodarek i przedsiębiorstw, pracowników i przedsiębiorców w celu szybkiego dostosowania się do zmian wynikających z polityki ochrony środowiska lub zmiany klimatu. Odpowiednie umiejętności w zakresie zielonych miejsc pracy są warunkiem koniecznym przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę.

4.5.2. EKES zwraca uwagę, że głównym celem dostosowania do zmieniających się warunków pracy i wymogów w zakresie zatrudnienia jest zapewnienie, by pracownicy byli na bieżąco informowani o nowych umiejętnościach potrzebnych w zielonej gospodarce. Powinna istnieć jasna strategia dotycząca prognozowania w zakresie umiejętności i planu działania na rzecz umiejętności w celu dostosowania i utrzymania siły roboczej na potrzeby przyszłych potrzeb przemysłowych. Inwestowanie w kształcenie i szkolenie i wzmocnienie kultury uczenia się przez całe życie winno być zatem podstawą sprawiedliwej transformacji w regionie.

4.6. Społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne

4.6.1. Społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne stanowią podstawę ekologicznej transformacji administracji i walki z korupcją, w tym promowania odpowiedzialnych praktyk za pośrednictwem usługodawców.

4.6.2. EKES popiera minimalne obowiązkowe kryteria ekologiczne lub cele dotyczące zamówień publicznych w ramach inicjatyw sektorowych, unijnego finansowania lub prawodawstwa dotyczącego poszczególnych produktów z wykorzystaniem wskaźników środowiskowych w świetle postępów w dziedzinie taksonomii UE. W związku z tym potrzebne są bardziej kompleksowe, przejrzyste i usprawnione systemy oznakowania ekologicznego (ELIS), które umożliwiłyby wykazywanie zgodności z rygorystycznymi celami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju.

4.7. Mechanizm sprawiedliwej transformacji

4.7.1. EKES przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę mechanizmu sprawiedliwej transformacji, która ma wielki potencjał w zakresie ułatwienia przejścia na zieloną gospodarkę w konkretnych sektorach i regionach. Zauważa, że nie może ona ograniczać się do finansowania procesów dekarbonizacji i powinna być wdrażana równoległe z doraźnymi mechanizmami stabilizacji z korzyścią dla innych sektorów i regionów, które doświadczają niekorzystnych sytuacji gospodarczych i wymagają reform strukturalnych.

4.7.2. Mechanizm sprawiedliwej transformacji stanowi zrównoważoną kombinację dotacji i instrumentów finansowych między programami zarządzanymi na szczeblu centralnym lub dzielonym, między różnymi rodzajami źródeł finansowania oraz różnymi kompetencjami i obowiązkami na kilku poziomach (unijnym, krajowym, regionalnym i gminnym). Ta oryginalna kombinacja będzie zatem wymagać nowego poziomu zarządzania.

4.7.3. Mechanizm sprawiedliwej transformacji powinien tworzyć nowe miejsca pracy wysokiej jakości w regionach, których dotyczą zmiany. EKES zwraca uwagę, że braki w umiejętnościach zostały już uznane przez MOP za główne wąskie gardło w szeregu sektorów takich jak energia odnawialna, efektywność energetyczna i efektywne gospodarowanie zasobami, renowacja energetyczna budynków, budownictwo o zerowym zużyciu energii, usługi środowiskowe i produkcja.

4.7.4. EKES wzywa do zapewnienia silnej spójności między przewidywanym planem działania na rzecz gospodarki społecznej w 2021 r. a planem inwestycyjnym na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu, aby zaangażować inwestycje w gospodarkę społeczną we wdrażanie mechanizmu sprawiedliwej transformacji.

4.7.5. W ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji należy również uwzględnić poprzednie wysiłki na rzecz dekarbonizacji podejmowane przez każde państwo i jego regiony⁽¹¹⁾ począwszy od 1990 r., tak aby mogły one również mieć dostęp do środków finansowych i nie były karane za to, że wykonały to zadanie wcześniej. W tym celu Eurostat powinien poprawić publikację swoich regionalnych wskaźników konwergencji i rozbieżności (w tym tych dotyczących utraty ludności i starzenia się społeczeństwa), tak aby regiony te mogły również z nich korzystać.

⁽¹¹⁾ Regiony dotknięte zamknięciem działalności wydobywczej na mocy decyzji Rady 2010/787/UE.

4.8. Globalne wysiłki w ramach współpracy międzynarodowej

4.8.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje niedawne utworzenie międzynarodowej platformy ds. zrównoważonego finansowania ⁽¹²⁾, która zwiększa kapitał prywatny na rzecz zrównoważonych pod względem środowiskowym środków finansowych na szczeblu globalnym. Forum to powinno również służyć jako impuls do międzynarodowego przyjęcia systemu handlu uprawnieniami do emisji.

4.8.2. EKES zauważa ponadto, że potrzebne są inwestycje środowiskowe i klimatyczne w celu wspierania działań poza granicami UE, zwłaszcza w ramach strategii dla Afryki.

4.8.3. W ramach globalnej reakcji na pandemię koronawirusa EKES zdecydowanie popiera światowy maraton darczyńców – globalne wysiłki na rzecz zgromadzenia środków na diagnostykę, leczenie i szczepionki związane z koronawirusem.

Bruksela, dnia 10 czerwca 2020 r.

Luca JAHIER
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹²⁾ Międzynarodowa platforma ds. zrównoważonego finansowania została uruchomiona w dniu 18 października 2019 r. przez władze publiczne Argentyny, Kanady, Chile, Chin, Indii, Kenii, Maroka i Unii Europejskiej, reprezentuje więc prawie połowę światowej emisji gazów cieplarnianych.